DUBINGIAI

Justina Dobeikienė

Tyrimai Dubingiuose

2020 m. Dubingiuose (Molėtų r., Dubingių sen.), Radvilų g. 5 sklype planuota įrengti komunikacijų tinklus. Darbų vieta patenka į saugomą Dubingių miestelio istorinės dalies (UK 31099) teritoriją, todėl KVP minėtoje vietoje atliko archeologinius tyrimus. Žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 5 šurfai, kurių bendras plotas 5 m^2, detaliai ištirta 17 m^2 perkasa ir žvalgytos 4 tranšėjos, kurių bendras plotas 12 m^2.

1 pav. Puodų pakraštėliai iš šurfų 2 ir 3. L. Kajotos nuotr.

Fig. 1. Pot rims from test pits 2 and 3.

2 pav. Šurfo 4 R pjūvio stratigrafijos vaizdas iš P. P. Vutkino nuotr.

Fig. 2. View from the S of the stratigraphy of the E cross-section of test pit 4.

Arčiausiai tyrimų vietos, apie 100 m į PV pusę, 2011 m. Radvilų gatvėje tiesiant elektros kabelį žvalgymus atliko R. Šmigelskas. Iš viso žvalgytas apie 34 m^2 plotas. Žvalgant archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių neaptikta. Maždaug 40 m trasos atkarpoje 10–70 cm gylyje fiksuotas gelsvai rausvas molis – įžemis. Todėl spėjama, jog maždaug nuo piliavietės PR pašlaitėje esančio kelio, apie 50 m į ŠR pusę iki kelio supylimo teritorija dar priklausė salai. Juodos žemės sluoksnis galėjęs susidaryti nežymiai eroduojant piliavietės šlaitui ar vykdant ūkinę veiklą. Toliau trasoje įžemis nepasiektas, fiksuoti supiltiniai XX a. sluoksniai.

2020 m. ištirti 5 šurfai, kultūrinio sluoksnio neaptikta tik šurfe 1, kuris tirtas PV trasų dalyje, ežero pakrantėje esančioje žemumoje. Šurfe 2 nuo 90 cm gylio tirtas tamsiai pilkos spalvos 20 cm storio kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVI a. II pusės – XVII a. buitinės keramikos radiniais (1 pav.). Įžemis – molis, pasiektas 1,1 m gylyje. Šurfas 3 tirtas iki 1 m storio. Šviesiai pilkame smėlingame kultūriniame sluoksnyje su pavieniais angliukais rasta XVI a. II pusės – XVII a. buitinės keramikos šukių (1 pav.). Įžemis – geltonas smėlis, pasiektas 1,5–1,6 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Šurfe 4 pašalinus velėną glūdėjo 50 cm storio maišytas pilkas gruntas su XX a. griuvenomis, žemiau jo stebėtas geltonas smėlis be radinių, po kuriuo 0,9–1 m gylyje tirtas šviesiai pilko smėlingo grunto sluoksnis su angliukais (2 pav.). Archeologinę vertę turinčių radinių ar struktūrų jame neaptikta, įžemis – baltas smėlis, pasiektas 1 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Šurfas 5 kastas iki 1,7 m, grąžtu pasiektas 2,5 m gylis. Jame po velėna stebėtas iki 20 cm storio piltinio žvyro sluoksnis, toliau iki 60 cm gylio sekė žvyringas šviesiai pilko grunto sluoksnis su kalkių intarpais ir akmenukais. Žemiau, iki 1,7 m gylio glūdėjo smėlingas šviesiai pilkas gruntas su

angliukais, 0,9–1 m gylyje pasitaikė sutrūnijusios medienos likučių, taip pat šiame sluoksnyje rastos kelios XVI a. II pusės – XVII a. keramikos šukės. Įžemis pasiektas 2,2 m gylyje nuo žemės paviršiaus.

Sklypo ŠR dalyje tirta 11 m ilgio, 1–2 m pločio ***perkasa***. Iki 6 m ilgio perkasa buvo 2 m pločio. Toliau tęsti darbus trukdė nupjauto medžio kamienas, todėl likusi dalis susiaurinta iki 1 m pločio. Perkasos stratigrafija panaši į aptiktą šurfuose 5 ir 4, tačiau kiek skiriasi skirtingose perkasos dalyse (3 pav.). Tyrimų vietoje PR paviršių sudarė betoninės plytelės, o ŠV – velėnos sluoksnis, kurį nuėmus iki 1 m gylio tęsėsi XX a. piltiniai archeologiškai nevertingi sluoksniai. Žemiau jų fiksuotas susidaręs 20–35 cm storio tamsiai pilko grunto sluoksnis. Jame, apie 1,5 m gylyje nuo žemės paviršiaus rastas plokštinio glazūruoto koklio fragmentas ir aprūkusio puodo šukė. Žemiau, iki pat įžemio glūdėjo rudos spalvos sluoksnis su pilko grunto intarpais, vietomis gana molingas. R dalyje jis iki 70 cm, o V iki 20–40 cm storio. Apatinis nuo 1,2–1,6 m gylio glūdėjęs horizontas pagal pavienius radinius datuotas XVII a. Įžemis – molingas smėlis, PR perkasos dalyje pasiektas 2,1 m gylyje, vidurinėje dalyje – 1,9 m gylyje. Kitame perkasos gale, ŠV pusėje įžemis pasiektas 1,5 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Bendrai perkasoje fiksuotas iki 2,6 m storio kultūrinis sluoksnis.

Žvalgytos 4 tranšėjos. Pirmoje gilintasi iki 2,5 m, kitose iki 70–80 cm gylio. Jose fiksuoti XX a. piltiniai sluoksniai.

The Investigation in Dubingiai

In 2020, an archaeological investigation (5 test pits totalling 5 m^2) was conducted prior to work at the utility line installation site on the plot at Radvilų St. 5 in Dubingiai (Molėtai District, East Lithuania), revealing second half of

3 pav. Perkasos P dalies Š pjūvio stratigrafijos vaizdas iš PV. P. Vutkino nuotr.

Fig. 3. View from the SW of the stratigraphy of the N cross-section of the S part of the trench.

the 16th–17th-century, 1.1–1.4 m thick cultural layers (Fig. 2) containing 16th–20th-century finds (Fig. 1). A 17 m^2 trench was excavated, revealing a cultural layer, up to 2.6 m thick, with a bottom horizon dating to the 17th century based on isolated finds (Fig. 3).

JONIŠKIS

Ernestas Vasiliauskas

Joniškio senamiestis

Joniškio senamiestyje 2020 m. atlikti archeologiniai tyrimai: Upytės g. 6 žvalgytas 2,7 m^2, o Žagarės g. 10–12 tyrinėtas 38,8 m^2 plotas. Seniausi rašytiniai šaltiniai apie Joniškio miesto gatvėse esančių sodybų (dūmų) skaičių siekia 1651 m. Išsamiau dūmai pagal kategorijas suklasifikuoti tik 1775 m. Žemaičių kunigaikštystės padūmės tarifuose Joniškio miesto dūmai suskirstyti į atskiras 4 kategorijas: užvažiuojamieji – 16 (*domy wiezdne*, turgaus aikštėje, vaito namas ir smuklė), amatininkų (?) – 10 (*domy*